Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Навчально-науковий інститут історії, права та міжнародних відносин
Кафедра права та методики викладання правознавства

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ННІ історії, права та міжнародних відносин
_____ **Юлія ПОДРЄЗ**
«_29_» _____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ПРАВО В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

Галузь знань 28 Публічне управління та адміністрування
Спеціальність 281 Публічне управління та адміністрування
Освітньо-професійна програма Публічне управління та адміністрування

Другий рівень вищої освіти

Мова навчання українська

ПОГОДЖЕНО
науково-методичною комісією ННІ історії, права та міжнародних відносин
_____ **Світлана МОЦАК**
«_29_» _____ 2023 р.

Суми – 2023

Укладач:
Бєляєва О.П. – кандидат наук з державного управління, старший викладач кафедри права та методики викладання правознавства Сумського педагогічного університету імені А.С. Макаренка

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри права та методики викладання правознавства
Протокол № 2 від « 04 » вересня 2023 р.

Завідувач кафедри
кандидат педагогічних наук, доцент _____ **Олена ІВАНІЙ**

Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Освітній рівень</td><td>Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td></tr>
<tr><td rowspan="3">Кількість кредитів – 4</td><td rowspan="15">Магістр</td><td>Обов’язкова</td></tr>
<tr><td>Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>1-й</td></tr>
<tr><td rowspan="13">Загальна кількість годин – 120</td><td>Семестр</td></tr>
<tr><td>1-й</td></tr>
<tr><td>Лекції</td></tr>
<tr><td>20 год.</td></tr>
<tr><td>Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>18 год.</td></tr>
<tr><td>Лабораторні</td></tr>
<tr><td>–</td></tr>
<tr><td>Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>80 год.</td></tr>
<tr><td>Консультації</td></tr>
<tr><td>2</td></tr>
<tr><td>Вид контролю:
залік</td></tr>
</table>

1. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Право в публічному управлінні» є розширення і поглиблення знань здобувачів вищої освіти щодо вирішення завдань публічного управління та адміністрування відповідно до правових вимог.

Після вивчення дисципліни «Право в публічному управлінні» здобувачі вищої освіти повинні володіти:

інтегральною компетентністю:

здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері публічного управління та адміністрування та/або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог;

загальними компетентностями:

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально-відповідально та свідомо.

ЗК04. Здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні.

ЗК05. Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології.

ЗК06. Здатність до професійного спілкування іноземною мовою.

ЗК07. Здатність генерувати нові ідеї (креативність);

спеціальними (фаховими, предметними) компетентностями:

СК01. Здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти.

СК02. Здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери.

СК03. Здатність організовувати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій, зокрема розробляти заходи щодо впровадження електронного урядування в різних сферах публічного управління та адміністрування.

СК05. Здатність представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними.

СК07. Здатність самостійно готувати проєкти нормативно-правових актів, аналітичні довідки, пропозиції, доповіді, надавати експертну оцінку нормативно-правовим актам на різних рівнях публічного управління та адміністрування.

СК10. Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

2. Передумови для вивчення дисципліни

Виходячи з мети навчальної дисципліни, фактором успішного формування відповідних компетентностей є володіння здобувачами вищої освіти основами публічного управління та адміністрування.

3. Результати навчання за дисципліною

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми результатами навчання здобувачів вищої освіти повинні бути:

РН02. Розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проєкти нормативно-правових актів для їх усунення.

РН08. Уміти здійснювати ефективну комунікацію, аргументувати свою позицію, використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері публічного управління та адміністрування на засадах соціальної відповідальності, правових та етичних норм.

РН11. Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень.

4. Критерії оцінювання результатів навчання

4.1. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену, заліку, курсового проекту (роботи), практики
90 – 100	A	відмінно
82 - 89	B	добре
74 - 81	C	
64 - 73	D	задовільно
60 - 63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала ECTS	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти
A	Оцінки «відмінно» заслуговує відповідь здобувача віщої освіти, яка виявляє бездоганні знання матеріалу, повноту

	аргументації; при цьому також враховується активність здобувача вищої освіти на практичних (семінарських) заняттях, виконання передбаченого програмою обсягу самостійної роботи
B	Оцінки «дуже добре» заслуговує відповідь здобувача вищої освіти який недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі питання робочої програми. Вміє самостійно викласти зміст основних питань програми навчальної дисципліни, виконав завдання кожної теми та поточного контролю в цілому
C	Оцінки «добре» заслуговує відповідь здобувача вищої освіти, який недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв деякі теми робочої програми, не вміє самостійно викласти зміст деяких питань програми навчальної дисципліни. Окремі завдання кожної теми та поточного контролю в цілому виконав не повністю
D	Оцінки «задовільно» заслуговує відповідь здобувача вищої освіти, який засвоїв лише окремі теми робочої програми. Не вміє вільно самостійно викласти зміст основних питань навчальної дисципліни, окремі завдання кожної теми контролю не виконав
E	Оцінки «задовільно» заслуговує відповідь здобувача вищої освіти, який засвоїв лише окремі питання навчальної програми. Не вміє самостійно викласти зміст більшості питань програми навчальної дисципліни. Виконав лише окремі завдання кожної теми та контролю в цілому
FX	Оцінки «незадовільно» заслуговує відповідь, в якій допущені грубі помилки, незнання навчального матеріалу в межах програми навчального курсу; при цьому також враховується його активність на практичних (семінарських) заняттях, виконання передбаченого програмою обсягу самостійної роботи
F	Оцінки «незадовільно» заслуговує відповідь здобувача вищої освіти, який не засвоїв більшості тем навчальної програми не вміє викласти зміст більшості основних питань навчальної дисципліни. Не виконав більшості завдань кожної теми та контролю в цілому

Кількість балів	Критерії оцінювання навчальних досягнень студента
90-100	Оцінка «відмінно» ставиться коли студент має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях. Уміє самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати опанований матеріал, самостійно користуватися джерелами інформації, приймати рішення.
82 – 89	Оцінка «добре» ставиться коли студент має гнучкі знання в межах навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, уміє знаходити інформацію та аналізувати її, ставити і розв'язувати проблеми.
74 – 81	Оцінка «добре» ставиться коли студент знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє роботи висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь студента правильна, логічна, обґрунтована, хоча їм бракує власних суджень.
64 – 73	Оцінка «задовільно» ставиться коли студент відтворює основний навчальний матеріал, виконує завдання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.
60 – 63	Оцінка «задовільно» ставиться коли у студента відповідь фрагментарна, характеризується початковими уявленнями про предмет вивчення.
35 – 59	Оцінка «незадовільно» ставиться коли студент не логічно та незрозуміло відтворює навчальний матеріал.
1 – 34	Оцінка «незадовільно» ставиться коли студент відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення.

Розподіл балів

Поточний контроль							**Разом**	**Сума**
Т1	**Т2**	**Т3**	**Т4**	**Т5**	**Т6**	**Т7**		
Поточний контроль							**35**	**100**
5	5	5	5	5	5	5		
Контроль самостійної роботи							**65**	
5	5	5	5	5	5	35 (Захист рефератів)		

В Університеті передбачено можливість перезарахування результатів неформальної та/або інформальної освіти відповідно до Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та/або інформальній освіті у Сумському державному педагогічному університеті імені А.С. Макаренка (https://sspu.edu.ua/universytet/edusci/normatyvno-pravova-baza

4.2. Критерії оцінювання видів роботи для поточного контролю

Під час оцінювання результатів навчання застосовується накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання якості виконання студентами всіх видів аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, спрямованих на опанування навчального навантаження шляхом поточного та підсумкового контролю. Система оцінювання курсу реалізується згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів під час відвідування лекцій, роботи на практичних заняттях, виконання тестових завдань та виконання інших видів самостійної роботи.

Поточний контроль складається з таких компонентів:

- 35 балів: робота на практичних заняттях – підготовка доповідей, усні відповіді, участь в обговоренні питань / дискусіях, виконання практичних індивідуальних завдань, виконання тестових завдань, розв'язання задач тощо.
- 30 балів: контроль самостійної роботи – підготовка до семінарів та опрацювання теоретичного матеріалу, виконання домашніх завдань, написання й рефератів тощо.
- 35 балів: захист рефератів.

Разом – 100 балів

5. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання дисципліни можуть бути:

- усний контроль – здійснюється шляхом індивідуального і фронтального опитування: при індивідуальному викладач ставить перед здобувачем вищої освіти декілька запитань, при фронтальному – серію логічно пов'язаних між собою питань перед усією аудиторією;
- наукова дискусія – відповідь має бути якомога стислою, у рамках заданого питання, й одночасно підтверджуватися відповідною статтею закону, якою, на думку студента, може бути доведена його позиція; якщо хтось має інше бачення даного питання, він має право висловити свою точку зору;
- письмовий контроль – здійснюється за допомогою письмових робіт, які можуть бути короткочасними (15-20 хв.) і протягом усього заняття, відрізняється глибиною діагностики (поверховий зріз чи ґрунтовний аналіз);
- тестовий контроль – сприяє систематичному вивченню матеріалу протягом усього навчального року, а також організації постійної та безперервної перевірки глибини та якості засвоєння матеріалу;
- підготовка доповідей, есе, презентацій тощо.

Особлива увага при опануванні змісту навчальної дисципліни приділяється запобіганню порушенню академічної доброчесності та забезпечення довіри до результатів освітнього процесу та освітньої діяльності, розумінню здобувачами вищої освіти значення академічної доброчесності та наслідків недотримання її постулатів.

6. Програма навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Право в публічному управлінні» складається з 7 тем:

1. Право в демократичному суспільстві: поняття та сутність.
2. Належне врядування.
3. Правовладдя та людські права в публічному управлінні.
4. Організація публічної влади.
5. Правозастосування. Проблеми і помилки правозастосування.
6. Нормотворчість в публічному управлінні.
7. Підготовка нормативно-правових актів публічної адміністрації.

7. Інформаційний зміст навчальної дисципліни.

7.1. Тематичні розділи

ТЕМА 1. ПРАВО В ДЕМОКРАТИЧНОМУ СУСПІЛЬСТВІ: ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ

Основні типи розуміння права. Нормативізм (позитивізм), природна школа права, соціологічне та історичне розуміння права, психологічна теорія права.

Справедливість як сутнісна характеристика права. Право та мораль.

Форми права. Законодавство. Правовий прецедент. Принципи права як форма права. Міжнародні договори. Pacta sunt servanda. Правові звичаї та правова доктрина.

Soft law. Hard law. Jus cogens.

ТЕМА 2. НАЛЕЖНЕ ВРЯДУВАННЯ

Людські права, правовладдя та конституційна демократія як цінності сучасного суспільства.

Загальна характеристика належного врядування (good governance). Принципи належного урядування. Participation. Rule of law. Transparency. Responsiveness. Consensus orientation. Equity. Effectiveness and efficiency. Accountability. Strategic vision.

ТЕМА 3. ПРАВОВЛАДДЯ ТА ЛЮДСЬКІ ПРАВА В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

Правовладдя як принцип та доктрина. Елементи верховенства права. Законність. Правова визначеність. Заборона державного свавілля. Ефективний доступ до правосуддя. Додержання прав людини. Недискримінація і рівність перед законом.

Поняття людських прав. Фундаментальність. Природність, невід'ємність. Загальність, рівність. Універсальність. Пріоритет над позитивним правом.

Класифікація людських прав. Абсолютні та відносні права. Обов'язки держави з забезпечення людських прав.

ТЕМА 4. ОРГАНІЗАЦІЯ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

Система публічної влади. Центральні органи публічної влади. Органи державної виконавчої влади на місцях. Органи місцевого самоврядування.

Правове регулювання публічної служби.

Повноваження органів публічного управління та адміністрування.

ТЕМА 5. ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ. ПРОБЛЕМИ І ПОМИЛКИ ПРАВОЗАСТОСУВАННЯ

Застосування норм права державними органами. Необхідність правозастосування. Вимоги до правильного застосування норм права: правовладдя, обґрунтованість, доцільність, справедливість, гуманізм. Суб'єкти правозастосування. Межі правозастосування.

Встановлення та аналіз фактичних обставин справи в процесі правозастосування. Вибір норми права, що розрахована на даний випадок, її аналіз, встановлення автентичності її тексту. Прийняття рішення у справі. Здійснення фактичних дій з виконання акта застосування норм права.

Юридичне тлумачення: поняття, необхідність та значення. Основні способи юридичного тлумачення та їх характеристика. Мовний, логічний, історико-політичний, системний, телеологічний способи тлумачення. Тлумачення за суб'єктами. Офіційне тлумачення та його різновиди. Неофіційне тлумачення та характеристика його різновидів. Тлумачення норм права за обсягом правового змісту. Буквальне, розширювальне та обмежувальне тлумачення норм права. Статичне і динамічне тлумачення.

Прогалини в законі та способи їх усунення (подолання). Проблеми реалізації норм права при прогалинах у законі. Юридичні колізії: поняття і причини існування. Види юридичних колізій. Колізії в сфері правозастосування. Конкуренція нормативно-правових актів.

Способи усунення та подолання юридичних колізій.

Поняття помилок в діяльності правозастосовних органів. Класифікація помилок в правозастосуванні. Помилки в процесі пізнання (пізнавальні). Помилки в оцінці фактичних обставин справи (оціночні або кваліфікаційні). Помилки в юридично-значимій діяльності.

ТЕМА 6. НОРМОТВОРЧІСТЬ В ПУБЛІЧНОМУ УПРАВЛІННІ

Поняття нормотворчості (юридичного нормоутворення) та її види.

Стадії юридичного нормоутворення.

Поняття та види нормативно-правових актів. Нормативно-правові акти за юридичною силою: закони та підзаконні нормативно-правові акти. Поняття та види законів. Конституційні закони, органічні закони, надзвичайні, оперативні, звичайні закони.

Види підзаконних нормативно-правових актів. Межі дії нормативно-правових актів.

ТЕМА 7. ПІДГОТОВКА НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ ПУБЛІЧНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

Поняття управлінського акту. Види актів управління. Акти Президента України. Акти Кабінету Міністрів України. Відомчий акт. Підзаконний нормативний акт місцевого органу виконавчої влади. Підзаконний нормативний акт органу місцевого самоврядування.

Підготовка та узгодження нормативно-правових актів органів публічної влади.

7.2. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин				
	Усього	у тому числі			
		Лекції	Практичні	Консультації	Самостійна робота
Тема 1. Право в демократичному суспільстві: поняття та сутність	14	2	2		10
Тема 2. Належне врядування	18	4	4		10
Тема 3. Правовладдя та людські права в публічному управлінні	16	2	2		12
Тема 4. Організація публічної влади.	18	4	2		12
Тема 5. Правозастосування. Проблеми і помилки правозастосування	16	2	2		12
Тема 6. Нормотворчість в публічному управлінні.	16	2	2		12
Тема 7. Підготовка нормативно-правових актів публічної адміністрації.	22	4	4	2	12
Усього годин	**120**	**20**	**18**	**2**	**80**

7.3 Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми заняття	Кількість годин
1.	**Тема 1.** Право в демократичному суспільстві: поняття та сутність	2
2.	**Тема 2.** Належне врядування	4
3.	**Тема 3.** Правовладдя та людські права в публічному управлінні	2
4.	**Тема 4.** Організація публічної влади.	4

5.	**Тема 5.** Правозастосування. Проблеми і помилки правозастосування	2
6.	**Тема 6.** Нормотворчість в публічному управлінні.	2
7.	**Тема 7.** Підготовка нормативно-правових актів публічної адміністрації.	4
	Разом	18

7.4. Можливі види самостійної роботи студентів:

- робота зі словниками і довідниками; аналіз основної та додаткової літератури, нормативно-правових актів та судової практики;
- самостійне вивчення матеріалу за першоджерелами;
- робота з бібліотечними каталогами, самостійний підбір необхідної літератури;
- самостійний пошук необхідної інформації в мережі Інтернет;
- конспектування першоджерел;
- реферування першоджерел;
- складання анотацій;
- складання рецензій;
- складання огляду публікацій за темою;
- складання і розробка словника (глосарію);
- складання або заповнення таблиць;
- перегляд відеоматеріалу за тематикою дисципліни;
- підготовка до різних форм проміжної і підсумкової атестації;
- підготовка усного повідомлення для виступу на занятті;
- написання реферату;
- підготовка доповіді та написання тез доповіді;
- підготовка до участі у діловій грі;
- підготовка до групового обговорення кейс-завдання;
- виконання завдань для самоконтролю;
- підготовка презентацій.

7.5. Теми індивідуальних проєктів

1. Концепція правової держави, її конституційне закріплення в державі.
2. Співвідношення правової держави та верховенства права.
3. Принципи правової держави у Конституції та законодавстві України, їх зміст. Елементи правової держави.
4. Основоположні права та їх вплив на публічне управління (принципи пропорційності).
5. Правова держава та громадянське суспільство.
6. Конституційні засади організації публічної влади. Співвідношення понять «державний лад», «конституційний лад». Основні принципи конституційного ладу України.

7. Конституційні характеристики української державності (суверенітет, незалежність, демократичний політичний режим, республіканська форма правління, правовий характер державності, соціальна держава).
8. Правовий статус представницьких органів місцевого самоврядування.
9. Загальні засади нормотворчості. Різновидності нормотворчості.
10. Поняття та види актів публічної адміністрації (нормативні та індивідуальні акти управління). Дія актів публічної адміністрації (у часі, просторі та за колом осіб). Стадії правотворчості.
11. Система та види нормативно-правових актів. Вимоги до нормативно-правового акта.
12. Порядок підготовки та ухвалення актів публічної адміністрації. Припинення і призупинення дії актів та внесення до них змін.
13. Експертиза проектів актів управління. Юридико-технічні вимоги до акта управління: поняття та правове закріплення.
14. Розвиток публічної служби в умовах адаптації вітчизняного законодавства до вимог ЄС.
15. Публічна адміністрація, її провідні суб'єкти. Державно-службові відносини, їх структура. Роль держави як учасника державно-службових відносин.
16. Правовий статус державних службовців: поняття та його складові. Права та обов'язки державного службовця за законодавством України.
17. Принципи державної служби. Ознаки державної служби та державного службовця.

Засоби адаптації викладання дисципліни до потреб здобувачів з обмеженими можливостями здоров'я

При необхідності в освітньому процесі застосовуються методи і технології, що полегшують сприйняття інформації особами з обмеженими можливостями здоров'я:

- створення текстової версії будь-якого нетекстового контенту для його можливого перетворення в альтернативні форми, зручні для різних користувачів;
- створення контенту, який можна представити у різних видах без втрати даних або структури, передбачити можливість масштабування тексту та зображень без втрати якості, передбачити доступність управління контентом з клавіатури;
- створення можливостей для здобувачів сприймати одну і ту ж інформацію з різних джерел (наприклад, так, щоб особи з порушеннями слуху отримували інформацію візуально, з порушеннями зору – аудиально);
- застосування програмних засобів, що забезпечують можливість освоєння навичок і умінь, що формуються дисципліною, за рахунок альтернативних способів, в тому числі віртуальних лабораторій і імітаційних технологій;
- застосування дистанційних освітніх технологій для передачі інформації, організації різних форм інтерактивної контактної роботи учня з викладачем, у тому числі вебінарів, які можуть бути використані для проведення віртуальних лекцій з можливістю взаємодії всіх учасників дистанційного навчання, проведення семінарів, виступи з доповідями і захисту виконаних робіт, проведення тренінгів, організації колективної роботи;

- застосування дистанційних освітніх технологій для організації форм поточного та проміжного контролю;
- збільшення тривалості здачі особою з обмеженими можливостями здоров'я форм проміжної атестації по відношенню до встановленої тривалості їх здачі:
- тривалості здачі іспиту, що проводиться в письмовій формі, – не більше, ніж на 90 хвилин;
- тривалості підготовки здобувача до відповіді на іспиті, що проводиться в усній формі – не більш, ніж на 20 хвилин.

Даний перелік може бути конкретизований у залежності від контингенту здобувачів.

Методичне забезпечення дисципліни

Основу комплексу методичного забезпечення навчальної дисципліни «Право в публічному управлінні» складають:
- робоча програма навчальної дисципліни;
- силабус;
- навчальний посібник «Право в публічному управлінні»;
- плани семінарських занять та методичні рекомендації до них;
- завдання для самостійної роботи з рекомендаціями;
- індивідуальні завдання;
- тестові завдання;
- питання для підготовки до іспиту;
- рекомендовані джерела;
- електронні ресурси.

Матеріально-технічне забезпечення дисципліни

- ноутбук;
- мультимедійний проектор;
-екран для інтерактивних форм занять;
- фліпчарт;
- доступ до мережі Інтернет;
- доступ до репозитарію та електронного каталогу наукової бібліотеки університету;
- доступ до інформаційно-правової системи ЛІГА ЗАКОН.

8. Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Право в публічному упралінні [Текст] : Конспект лекцій / Л.Ю.Величко, О.Г. Рогова; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Харків. регіон. ін-т держ. упр. Х. : ХарРІ НАДУ "Магістр", 2020. 111 с.
2. Звіт про НДР "Імплементація принципів aquis communautaire в діяльності органів публічної влади": Харків, 2020. 244 с.
3. Право в публічному управлінні: навч. посіб. / В. Баштанник, А. Новак, Є. Бородін та ін. / За заг. редакцією В.В. Баштанника. Дніпро: Грані, 2018. 258с.
4. Право в публічному управлінні: навч. посіб. [Н.Г. Плахотнюк, В.І. Мельниченко, С.Д. Дубенко та ін.]. К.: НАДУ, 2018. 240 с.
5. Кульчій І.О. Право в публічному управлінні: навч. посіб. Полтава: ПолтНТУ, 2018. 140 с.
6. Розсказов А.Г. Право в публічному управлінні: навч. посіб. Старобільськ : Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка», 2018. 146 с.
7. Величко Л.Ю., Собченко В.В. Правове регулювання праці та соціального захисту: навч.-метод. посіб. для слухачів факультету підготовки магістрів державного управління. Х. : вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2020.
8. Ковальова Т.В. Державна антикорупційна політика та протидія корупції на публічній службі: навч.- метод. посіб. для дистанційного навчання [Електронний ресурс] / Т. В. Ковальова. – Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2018. 180 с. URL: http://vstup.kbuapa.kharkov.ua:8000/client/courses.asp?PageNumber
9. Адаптація законодавства України до законодавства ЄС: конспект лекцій для слухачів усіх форм навчання за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування» / уклад. С. М. Клімова. Харків, 2020. 88 с.
10. Правове регулювання фінансових відносин: метод. вказівки та завдання до практичних занять і самостійної роботи / уклад. : Клімова С. М., Корнева О. С. Харків: Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2021. 64 с.
11. Сергєєва Л. М., Дубовик К.Є. Конституційне право: навчальна програма та методичні вказівки для студентів денної і заочної форм навчання напряму підготовки 281 «Публічне управління та адміністрування»: Харків : ХарРІ НАДУ. 2019. 42 с.

Додаткові

1. Адміністративне право України / Галунько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.
2. Аналітична записка за результатами дослідження судових рішень та анонімного анкетування суддів України на предмет реалізації ними принципу верховенства права та дотримання положень Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод. Верховенство права та права людини у світлі Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод. Практично-методичний посібник викладача. Київ, 2016. С. 229-242.
3. Гаудер П. *Верховенство права в реальному світі* / Пер. з англ. Д.Вовк, В. Гончаров, К. Горобець та ін. Харків: Право, 2018. 392 с.
4. Головатий С. *Про людські права. Лекції.* Київ : Дух і літера, 2016. 760 с.

5. Європейська комісія «За демократію через право» (Венеційська комісія). *Мірило правовладдя.* Ухвалено Венеційською Комісією на 106□му пленарному засіданні (Венеція, 11-12 березня 2016 року) / Пер. з англ. С. Головатого. USAID. 168 с.
6. Козюбра М.І. Принципи права: методологічні підходи до розуміння природи та класифікації в умовах сучасних глобалізацій них трансформацій. *Право України.* 2017. № 11. С. 142-164.
7. Конституція України: Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
8. Кульчій І.О., Право в публічному управлінні: навчальний посібник. Полтава: ПолтНТУ, 2018. 140 с.
9. Кучук А. М. *Теоретичні основи правового поліцентризму*: монограф. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2017. 312 с.
10. Кучук А.М. Радянська законність v. людська гідність (на матеріалах окремих рішень Європейського суду з прав людини). *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.* 2019. Спеціальний випуск № 3 (94). С. 86-91.
11. Навчально-методичний комплекс з дисципліни «Право публічному управлінні» / укл. В.С. Толуб`як, Т. В. Дракохруст. Тернопіль: ТНЕУ, 2017. 212 с.
12. Позігун І.О. Співвідношення принципу верховенства права з іншими принципами адміністративного процессу. *Держава та регіони. Серія «Право».* 2021. Вип. 1 (71). С. 109-113.
13. Право в публічному управлінні : навч. посіб. / В. Баштанник, А. Новак, Є. Бородін [та ін.]; за заг. ред. В. В. Баштанника. 2-ге вид. Дніпро: ГРАНІ, 2019. 258 с.
14. Право в публічному управлінні : навч. посіб. [Н. Г. Плахотнюк, В. І. Мельниченко, С. Д. Дубенко та ін.]. Київ : ПАДУ, 2018. 240 с.
15. Про державну службу. Закон України від 10 грудня 2015 року. *Відомості Верховної Ради.* 2016. № 4. Ст.43.
16. Про місцеве самоврядування в Україні. Закон України від 21 травня 1997 року. URL https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text
17. Теорія держави і права: підручник / кол. авт.; кер. авт. кол. Ю.А. Ведєрніков. – Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. – 468 с.

Посилання на закордонні джерела:

1. Balogh N., Pollk K. General Principles of Administrative Procedure in the European Union, in Hungary and in France. Pro Publico Bono – Public Administration, 2017/Special edition 3. P. 18-39.
2. Blan E., Troan Rebele D.T. General Principles of the Administrative Procedure.*The Romanian Perspective.* URL.: http://rtsa.ro/tras/index.php/tras/article/viewFile/362/352.
3. Ershov V.V. The essence of the principles of law. Journal of Siberian Federal University. Humanities & Social Sciences. 2018. № 11(12), P.2089-2103.
4. Trashlieva V., Radeva T. Administrative Process Modeling: an Introduction to Administrative Services and Procedures. *International Scientific Journals.* Industry

4.0. 2018. Vol. 3. pg(s) 54-57.
5. Ham, van C., Chappell, L. (2017). Democracy and human rights: a tripartite conceptual framework. *Australian Journal of Human Rights,* 23(2), 143-167. DOI: 10.1080/1323238X.2017.1371927.
6. King, S.M., Chilton, B.S., Roberts, G. E. (2009). Reflections on Defining the Public Interest. *Administration & Society*, 41 (8), 954-978. DOI: https://doi.org/10.1177/0095399709349910
7. Lamba, P. (2015). Good Governance-A Tool for the Protection of Human Rights. *Reserch Expo International Multidisciplinary Reserch Journal*, 2015, V (IV), 32-37.
8. Landman, T. (2018). Democracy and Human Rights: Concepts, Measures, and Relationships. *Politics and Governance*, 6 (1), 48–59. DOI: http://dx.doi.org/10.17645/pag.v6i1.1186
9. Pradeep, K. (2018). Human Rights Protection and Good Governance. New Delhi: Regal Publication. Sangroula, Yu.. (2014). Revisiting Concept of Human Rights, Rule of Law and Good Governance:A Discourse from Interface of Justice and Development from Experiences of People's Republic of China and South Asia. Retrievedfrom http://www.chinahumanrights.org/html/2014/PAPERS_1104/1132.html
10. Sharma, B.M., Sharma, A. (2014). Development, Good Governance and Human Rights. *Indian Journal of Public Administration*, 60, 209-234. DOI: 10.1177/0019556120140202.
11. The Venice Commission (2011). Report on the Rule of Law Adopted by the Venice Commission at its 86th plenary session (Venice, 25-26 March 2011).

Наукові публікації:

1. Управлінські, правові та соціально-економічні аспекти імплементації acquis commuautaire у діяльності органів публічної влади України / За заг. ред.. докторів юридичних наук Л.Ю. Величко та С.М. Клімової. Харків : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2021. 204 с.
2. Євроінтеграційний вектор розвитку та реалізація національних інтересів України: монографія / [Д.В. Карамишев, Н.В. Мирна, Л.Ю. Величко та ін.]; за заг. ред.. д.держ.упр., проф. Д.В. Карамишева.-Х.:Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2021.-201 с.
3. Величко Л.Ю. Сфера дії трудового права України в умовах євроінтеграції: актуальні проблеми теорії та практики: монографія. Харків:Константа, 2018.392 с.
4. Величко Л.Ю., Рибалко К.В. Про поняття «публічне управління землями сільськогосподарського призначення». Теорія та практика державного управління. 2021. № 1.
5. Клімова С. М. Адміністративно-правове регулювання та організаційне забезпечення управління публічними фінансами України : монографія. Харків : ТОВ «ПЛАНЕТА-ПРИНТ», 2018. 360 с.
6. Ковальова Т.В. Сучасний стан реалізації окремих напрямів державної антикорупційної політики у сфері публічної служби в Україні. Теорія та практика державного управління. 2019. №3. С. 24-32.
7. Ковальова Т.В. Статті до термінологічного словника «Публічне управління» / Т.В. Ковальова // Іденти чність, Конфлікт інтересів, Конфлікт інтересів на

публічній службі Корупційний ризик, Корупціогенний чинник, Локальна нормотворчість, Нормотворча компетенція, - К.: НАДУ.
8. Сергєєва Л. М., Собченко В. В. Формування механізмів державного управління у сфері забезпечення соціальної безпеки України на сучасному етапі: Теорія та практика державного управління: зб. наук. пр./ Харків: Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2020. С. 234-242.
9. Собченко В.В. Дотримання принципу верховенства права у діяльності фонду соціального страхування України. // Державне будівництво [Електронне наукове видання] : - 2018. - №2. – Режим доступу.: http:www.kbuapa. kharkov.ua.
10. Рогова О.Г. Належна правова процедура як критерій легітимації публічної влади// 9th International Scientific Conference "Science progress in European countries: new concepts and modern solutions": Papers of the 9th International Scientific Conference. September 6, 2019, Stuttgart, Germany. P.237-246.
11. Рогова О.Г. Юридична техніка у законотворчій діяльності// Тези VII Міжнародної науково-практичної конференції «SCIENCE, SOCIETY, EDUCATION: TOPICAL ISSUES AND DEVELOPMENT PROSPECTS» The 7 th International scientific and practical conference «Science, society, education: topical issues and development prospects» (June 7-9, 2020) SPC «Sci-conf.com.ua», Kharkiv, Ukraine. 2020. 1004-1011.
12. Тучак М. О. До питання правового регулювання захищеності викривачів корупції. С 39-40. // Сектор безпеки України: Актуальні питання науки та практики (18-19 квітня 2019 року, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м.Харків). Збірник наукових статей, тез доповідей та повідомлень за матеріалами VII Міжнародної науково-практичної конференції. Серія «Сектор безпеки України». Вип.31 / Редкол.: Ю.П.Битяк, А.П.Геть, Ю.В.Мех та ін.. Харків: Друкарня Мадрид, 2019. 312с.
13. Тучак М.О. Щодо деяких протиріч загального та спеціального законодавства. Публічне управління XXI століття: погляд у майбутнє: зб. тез XXI Міжнар. наук. конгресу. – Х. : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2021. – 544 с. (doi:10.34213/mnkongr.2021)
14. Мельничук Т. П. Проблемні питання класифікації посад публічних службовців: зарубіжна та вітчизняна практика. Державне управління: удосконалення та розвиток. 2019. № 3. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/3_2019/102.pdf.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS IN FACTS & FIGURES URL: https://www.echr.coe.int/Documents/Facts_Figures_2019_ENG.pdf
2. Democracy. Merriam-Webster, Inc. URL: https://www.merriamwebster.com/dictionary/democracy (Last accessed: 30.08.2023).
3. CASE OF CENTRE FOR DEMOCRACY AND THE RULE OF LAW v. UKRAINE 26 March 2020 (Application no. 10090/16)/ URL: http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-20189.

4. Handbook on European law relating to access to justice. Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2016. URL: https://www.echr.coe.int/Documents/Handbook_access_justice_ENG.pdf (Last accessed: 26.08.2023).
5. Офіційний сайт Президента України // https://www.president.gov.ua/.
6. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України // http://www.kmu.gov.ua.
7. Офіційний сайт Верховної Ради України // http://www.rada.gov.ua.
8. Офіційний сайт Національного агентства України з питань державної служби// https://nads.gov.ua/ua.
9. Вища рада правосуддя https://hcj.gov.ua/page/misiya
10. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України https://www.kmu.gov.ua/catalog
11. Судова влада України https://court.gov.ua/
12. Національна бібліотека ім. В. І. Вернадського [Електронний ресурс]: URL: http://www.nbuv.gov.ua/.
13. Центр політико-правових реформ. https://uplan.org.ua/organization/tsentrpolityko-pravovykh-reform/
14. Цифровий репозиторій Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна: URL: http://dspace.univer.kharkov.ua/handle/123456789/568.